

Sven Rydholm,
forskare, tekniker, författare.

Sven Rydholm 1923-1977, forskningsingenjör, laboratoriechef, forskningsdirektör, teknisk direktör och slutligen sektorchef för massa- och papperssektorn inom Billeruds AB. Han var ledamot av Ingenjörsvetenskapsakademien, hedersdoktor vid KTH, TAPPI fellow och innehavare av såväl Ekmanmedaljen som Tappimedaljen. Gift med Inger, född af Burén, och fick tre söner.

Sven Rydholm föddes i Landskrona 1923 som andra sonen i en familj där båda föräldrarna var folkskolelärare. Sven visade god studiebegåvning och trots att fadern dog då Sven var 15 år, fullföljde han sina studier genom realskola och gymnasium. Han tog sedan civilingenjörsexamen vid Kungliga Tekniska Högskolan 1948 med cellulosakemi och kemisk teknologi som huvudämnen. Under sin studietid gjorde han också sin militärtjänstgöring under pågående världskrig. 1952 blev han teknologie licentiat.

Redan under sin studietid kom Sven Rydholm i kontakt med Billerud genom en sommarpraktik i Slottsbrons sulfitbruk, där han studerade sulfitlutens sammansättning. Efter sin civilingenjörsexamen fick han sin första anställning vid Cellulosabolaget i Sundsvall 1948. Han forskade där främst på CMC-tillverkningens processer. Fyra år senare anställdes han vid Billeruds AB av Tryggve Bergek, som ansvarig för massaavdelningen vid Billeruds forskningslaboratorium. Detta var vid denna tid inrymd i en trångbodd och provisorisk byggnad på fabriksområdet vid Billeruds Bruk, men hade höga ambitioner. Där arbetade sådana legendarer som Anders Björkman, Erik Lindvall och Leif Jörgensen. Inom tio år skulle man sedan flytta in i nya, mycket moderna och ändamålsenliga lokaler i en av de största forskningsansatserna inom svensk skogsindustri, men detta var ännu vare sig planerat eller förutsett.

Dåvarande forskningschefen Tryggve Bergek hade, som motiv för att anställa Sven Rydholm, till sin chef disponenten Yngve Simonsson angett att han ansåg Sven vara en tydlig ”plusvariant” inom branschen. Detta var verkligen ingen överdrift, skulle det visa sig. Under sina 25 år inom Billerud avancerade Sven Rydholm från forskningsingenjör till laboratoriechef, forskningsdirektör, teknisk direktör och chef för massa- och papperssektorn

inom Billerud. Under hans tid och med hans medverkan genomförde Billerud många framsynta och radikala projekt: inrättandet av Billeruds forskningsinstitution, en omdaning av industristrukturen med nedläggning av gamla omoderna fabriker och utbyggnaden av Gruvöns Bruk till en internationellt slagkraftig enhet. Han tog initiativ till nyinvesteringen i eucalyptusmassafabriken Celbi i Portugal, som byggdes för att göra viskosmassa, men som snart konverterades till att tillverka pappersmassa, vilket blev en stor framgång. Rydholm var en kombination av framstående forskare och praktisk tekniker och blev en av de mest drivande personerna bakom utvecklingen av kontinuerlig kokning enligt Kamyrns teknik. Han gjorde också stora insatser inom de flesta områden av massa- och pappersindustrins teknik: massablekning med kloridoxid och senare oxygen, kemikalieåtervinning och inte minst utnyttjande av eucalyptusved som råvara för massatillverkning. En av hans sista insatser var att leda den tekniska förplaneringen av det stora Aracruzprojektet i Brasilien. Billerud hade nämligen ansvaret för projektering och start av denna fabrik. När miljövård blev en viktig faktor för skogsindustrin var han en av de drivande i samarbetet mellan Statens Naturvårdsverk och industrin när det gällde att fastställa rimliga gränsvärden för utsläpp och att fastställa bästa teknik för att nå dessa värden.

Av dem som hade förmånen att få arbeta tillsammans med Sven Rydholm hör man enbart superlativer över hans arbetsförmåga, intelligens, vetenskapliga stringens, omtänksamhet och anspråkslöshet när det gällde den egna personen. Han förmåga att skriva är omvittnad. Han ”skrev alltid”: hundratals tidskriftsartiklar inom hans yrkesområde, två stora böcker, underlag inför och protokoll från sammanträden. Enligt hans medarbetare ”brukade man ha protokollet på bordet innan man var tillbaka från mötet”.

Hans mest imponerande verk är boken ”Pulping processes” utgiven 1965 av John Wiley & Sons, Ltd. Tanken var att sammanställa all känd forskning om framställning av massa, som fanns vid denna tid. Detta oöverträffade referensverk på närmare 1300 sidor skrev han på sin fritid. Han hade dessutom en ovanlig stilistisk förmåga som gav flyt i texten och en konsekvent framställning genom hela bokverket. Det innehåller 3356 litteraturreferenser till vetenskapliga artiklar och referensverk, och med Rydholms krav på vetenskaplig stringens och noggrannhet kan man förutsätta att han har läst dem alla.

Sven Rydholm drabbades av en blodsjukdom och dog 1977, 54 år gammal. Under sitt sista levnadsår, då han dragit sig tillbaka från det operativa arbetet inom Billerud skrev han ”Ett Värmlandsepos” en skrift som utgivits bara internt inom Billerud. Rydholms tanke var att författa en minnesskrift över Billerud inför det 100-årsjubileum som skulle komma att firas 1983, och som han var väl medveten om att han inte skulle få uppleva. ”Ett Värmlandsepos” blev en genomgång av Billerudsbolagets tidiga historia, men även en personligt färgad beskrivning av Rydholms egna erfarenheter inom företaget. Eposet utgör en värdefull skildring av utvecklingen inom företaget från början av 1950-talet till mitten av 1970-talet, med en initierad men lättförståelig beskrivning av de motiv som låg bakom de viktiga förändringar som skedde under denna tid.

Ett exempel på den skönlitterära ådra som Rydholm också bar inom sig är den dramatiserade skildring av de första åren av Billeruds AB:s existens. Den är baserad på dokument som finns

i Billeruds arkiv, men har levandegjorts av Rydholm på ett tilltalande sätt. Denna del av "Ett Värmlandsepos" finns också medtagen i den jubileumsskrift som gavs ut i samband med Billeruds 100-årsfirande. Så blev Rydholms avsikt med sitt sista verk uppfyllt sju år efter hans bortgång.

Lennart Stolpe

Litteratur:

Sven Rydholm: "*Ett Värmlandsepos*", postumt utgiven 1982

Sven Rydholm: "*Pulping processes*" John Wiley&Sons, Inc. 1965

"*Vem är vem, Svealand utom Storstockholm, 1964*" Bokförlaget Vem är vem AB Stockholm

Svante Höök: *1883-1983. Billerud*. 1983

Intervjuade: Björn Dillner